

→ Historické a současné povodně v Brně

Město Brno je ohroženo povodněmi na řekách Svatce a Svitavě. Tyto povodně jsou způsobeny buď náhlým táním většího množství sněhu (doprovázeného deště), případně i zablokováním koryta řeky ledovými krami, nebo vydatnými dešťovými srážkami v povodí obou řek.

Během historického vývoje města Brna byly povodněmi ohrožovány především jeho předměstí či další obce při obou řekách, zatímco samotné výše ležící jádro města obehnané hradbami zůstávalo mimo dosah záplav. Proto jsou zprávy o historických povodních v Brně vcelku sporadické, i když nejstarší povodeň je doložena již k roku 1257 (viz *Continuatio Lambacensis*): „Náhle vznikla obrovská povodeň z průtrže mračen u města Brna na Moravě, šest mil země se stromy a staveními bylo zničeno, a co je politováníhodnější, přes tisíc osob zahynulo.“

Informace o povodních a jimi způsobených škodách postupně narůstají od 16. století, přičemž frekvence jejich výskytu kulminovala v první polovině 19. století. S připojováním povodněmi postihovaných předměstí a obcí k Brnu tak sílily i negativní ekonomické dopady pro město a jeho obyvatele. To byl i jeden z důvodů, proč se v roce 1847 přikročilo k regulaci koryt obou řek.

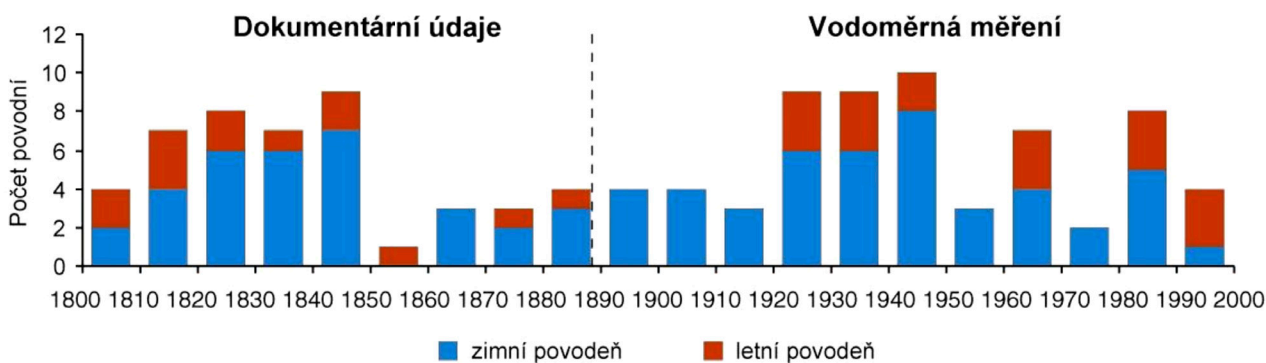
Intenzita povodní v období vodoměrných měření se hodnotí podle velikosti dosažených kulminačních průtoků, z nichž se počítají tak zvané N-leté průtoky. Je-li např. na Svatce na Poříčí desetiletý kulminační průtok 155 m³ za sekundu, znamená to, že tato hodnota je dosažena nebo překročena v průměru jednou za 10 let. Nejextrémnější povodně 20. století se vyskytly krátce po sobě na přelomu srpna a září 1938 (stoletá povodeň na Svitavě a padesátiletá na Svatce) a v březnu 1941 (stoletá povodeň na Svatce a padesátiletá na Svitavě). První povodeň způsobila velké škody při stavbě Kníničské přehrady a vyžádala si také tři životy, kdy v rozbourěných vodách zmizel povoz s třemi osobami a koňmi.

Dlouhý most přes řeku Svatku v Brně s nahromaděnými ledovými krami při povodni v březnu 1830 po extrémně tuhé zimě - reprodukce kolorované kresby Františka Richtra.

Padesátiletá povodeň na Svatce byla zaznamenána také v lednu 1920 a v únoru 1946. Před nejkatastrofálnější povodní 20. století z července 1997 bylo Brno uchráněno jen díky akumulaci vody na Vířské přehradě, kde hladina vody kvůli opravě hráze a výstavbě vodovodu byla dočasně snížena o 10 m.

Povodně jsou přirozeným přírodním jevem. Vyskytovaly se v minulosti a je třeba s nimi počítat i v budoucnosti, kdy v souvislosti se současným globálním oteplováním může navíc dojít k růstu jejich intenzity a zvýšení frekvence výskytu. Proto je třeba řešit ochranu lidských životů a materiálních hodnot prostřednictvím protipovodňových opatření.

Počet významnějších povodní na Svatce a Svitavě v Brně pro jednotlivá desetiletí v období 1801–2000. Do roku 1887 jsou povodně určeny z dokumentárních pramenů (kroniky, noviny, hlášení Policejního ředitelství aj.) a od roku 1888 z měření vodoměrných stanic na Svatce a Svitavě v Brně a blízkém okolí. Jako zimní jsou označeny povodně s výskytem v listopadu–dubnu, jako letní v květnu–říjnu.